

education

MPUMALANGA PROVINCE
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL
GRAAD 10
VRAESTEL 1
MEMORANDUM
JUNIE 2017**

Punte: 120
Tyd: 2½ uur

Hierdie memorandum bestaan uit 12 bladsye

NASIEN VAN DIE LEESBEGRIP:

1. Spel- en taalfoute in antwoorde word nie gepeenaliseer nie omdat die fokus op begrip is. (Foute moet steeds aangedui word.) Waar die foute die betekenis van die woord(e) verander, word dit wel gepeenaliseer.
2. Indien die kandidaat woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal wat geassesseer word, word die vreemde woorde geïgnoreer. Indien die antwoord sonder die vreemde woorde sinvol is, word die kandidaat nie gepeenaliseer nie. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, word dit aanvaar.
3. Vir **oop vrae** word geen punte toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/ EK STEM NIE SAAM NIE. Die rede/motivering/bewys moet oorweeg word.
4. Vir WAAR/ONWAAR- of FEIT/MENING/LUG JOU MENING-vrae word geen punte toegeken nie. Net die rede/motivering/aanhaling word bepunt.
5. Waar een-woord-antwoorde gevra word en die kandidaat 'n volsin gee, is dit korrek, **mits** die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.
6. Wanneer twee of drie feite/punte vereis word en die kandidaat gee 'n hele reeks, word **slegs** die eerste twee of drie feite/punte nagesien.
7. Aanvaar dialektiese variasies.
8. Aanvaar die letter en/of die korrekte antwoord wat uitgeskryf is by 'n **meervoudigekeuse-vraag**.

VRAAG 1

TEKS A: TYDSKRIFARTIKEL

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	VLAK
1.1	300-340cm	1	1
1.2	6000kg	1	1
1.3	<ul style="list-style-type: none"> kleiner	1	1
1.4	<ul style="list-style-type: none"> Hulle het 'n grys vel met Swart hare	1	1
1.5	Hulle het groot ore (Of soortgelyk aan bogenoemde)	1	3
1.6	<ul style="list-style-type: none"> Sy slurp	1	1
1.7 .1	6 (ses)	1	1
1.7.2	3 (drie)	1	1
1.8	<ul style="list-style-type: none"> 10km/h	1	3
1.9	<ul style="list-style-type: none"> Stroppers En die vernietiging van hul habitat	2	1
1.10	<ul style="list-style-type: none"> Grasvlaktes en savannas	2	1
1.11	<ul style="list-style-type: none"> Blare Wortels Bas Grasse Vrugte <p>(Enige drie)</p>	3	4
1.12	<ul style="list-style-type: none"> D 190L	1	2
1.13	<ul style="list-style-type: none"> jong	1	2
1.14	<ul style="list-style-type: none"> tussen die ouderdom van 10 en 13 jaar 10 jaar 13 jaar <p>(Enige EEN)</p>	1	1

1.15	22 maande	1	1
1.16	Nee <ul style="list-style-type: none"> • Kalfies is baie groot (Of soortgelyk aan bogenoemde) 	1	1
1.17.1	<ul style="list-style-type: none"> • Sien • Ruik • loop 	3	1
	TEKS B VISUELE TEKS		
1.18	1.7m	1	3
1.19	<ul style="list-style-type: none"> • gras 	1	3
1.20	<ul style="list-style-type: none"> • 100cm 	1	3
1.21	<ul style="list-style-type: none"> • A • Witrenoster wei in troppe 	1	3
1.22	<ul style="list-style-type: none"> • witrenoster 	1	4
1.23	<ul style="list-style-type: none"> • skerp gepunte lip • aggressief en allenlopend (Enige EEN) 	1	4
	TOTAAL AFDELING A:	30	

AFDELING B: OPSOMMING

NASIEN VAN DIE OPSOMMING

Die opsomming word soos volg nagesien:

- **Punttoekenning:**
  - 7 punte vir 7 feite (1 punt vir elke feit)
  - 3 punte vir taal
  - Puntetotaal: 10
- **Verspreiding van taalpunte wanneer die kandidaat nie woordeliks aangehaal het nie:**
  - 1–3 feite korrek: ken 1 punt toe
  - 4–5 feite korrek: ken 2 punte toe
  - 6–7 feite korrek: ken 3 punte toe
- **Verspreiding van taalpunte wanneer die kandidaat woordeliks aangehaal het:**
  - 6–7 direkte aanhalings: ken geen taalpunte toe
  - 1–5 direkte aanhalings: ken 1 punt vir taal toe

LET WEL:

- **Tel van woorde:**
  - Nasieners moet die getal woorde wat gebruik is, tel.
  - Geen punte word afgetrek as die kandidaat nie die getal woorde aangedui het nie of as die getal woorde wat gebruik is, verkeerd aangedui is.
  - Indien die kandidaat die vereiste getal woorde oorskry, lees tot by 65 woorde en ignoreer die res van die opsomming.
  - Kortere opsommings wat die vereiste feite bevat, mag nie geenaliseer word nie.
- **Nasien:**
  - Elke feit moet sin maak.
  - Daar moet 'n sinvolle werkwoord in elke sin wees.
  - Sien net die eerste feit na indien 'n feit twee keer geskryf word.
  - Indien twee verskillende feite by een punt genoem word, word net die eerste feit nagesien.
  - Dui direkte aanhalings met 'n **A** aan.
  - Verkeerde spelling word nie geenaliseer nie, solank die betekenis duidelik is.
  - Sodra daar een of meer aanhaling is, ignoreer die blokkie oor die toekenning van taalpunte en gebruik die blokkie oor aanhalings.

VRAAG 2: Hoe om na jou diamante te kyk

	TEKS	VERWAGTE ANTWOORDE
1.	Die gemiddelde gewig vir bulle is tussen 1500–1800 kg. Ouer bulle weeg nog swaarder, met massas van 3200 kg en soms tot 3600 kg.	Seekoeie weeg tussen 1500 en 1800kg.
2.	Ten spyte van hul grootte kan seekoeie vir 'n paar honderd meter lank snelhede van tussen 30 km/uur tot 50 km/uur bereik.	Seekoeie kan tussen 30-50km per uur hardloop.
3.	Die seekoei se leeftyd strek tussen 40 tot 50 jaar. Donna die seekoei is op 56 jaar die oudste lewende seekoei in aanhouding.	Seekoeie word tussen 40-50 jaar oud.
4.	Die oë, ore en neusgate van die seekoei is hoog geplaas op die kop. Dit laat toe dat hulle onder die water kan bly ten einde koel te bly en sonbrand te voorkom.	Hulle oë, ore en neusgate is hoog op hul koppe.
5.	Die seekoei spandeer die grootste gedeelte van die dag in die water of modder, saam met ander lede van die trop. Die water hou die seekoei se liggaamstemperatuur koel en keer dat die vel uitdroog.	Seekoeie bly meestal in die water.
6.	Die seekoei verlaat die water teen skemer en beweeg tot sover as 8 kilometer van die water af, om gras te vreet. Gras is die grootste bron van voedsel en die seekoei vreet tot 68 kilogram gras.	Seekoeie vreet gras.
7.	Volwasse seekoeie moet elke vier tot ses minute asemskop bo die wateroppervlak selfs 'n slapende seekoei sal opstyg tot bokant die water.	Seekoeie moet elke 4-6 minute asemskop.
	GETAL WOORDE = 203 woorde (± 200 woorde - Disjunktief)	GETAL WOORDE = 48 woorde (50 – 60/65 maksimum)
TOTAAL AFDELING B: 10		

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

NASIEN VAN TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

1. Spelling:
  - Eenwoord-antwoorde moet korrek gespel word.
  - By volsin-antwoorde word verkeerde spelling gepenaliseer indien die fout in die taalstruktuur is wat getoets word.
  - Waar afkortings getoets word, moet die leestekens korrek wees.
2. Sinstrukture moet taalkundig korrek wees en in volsinne aangebied word volgens die instruksies.
3. Aanvaar die letter EN/OF die korrekte antwoord wat volledig uitgeskryf is, by 'n meervoudigekeuse-vraag.

VRAAG 3: ADVERTENSIE

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	VLAK
3.1	<ul style="list-style-type: none"> • Ouers	1	4
3.2	<ul style="list-style-type: none"> • (Die opskrif) is groot/in hoofletters/in verskillende lettertipes geskryf. • (Die opskrif) is in vetdruk/donker letters/font. • Dit staan heel bo aan die advertensie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	4
3.3	“slegs” <i>(Penaliseer nie as aanhalingstekens nie gebruik is nie)</i>	1	2
3.4	uitroepteken	1	3
3.5	<ul style="list-style-type: none"> • C • Telefoon • A Telefoon (Enige EEN)	1	3
3.6	<ul style="list-style-type: none"> • julle	1	2
3.7	mooiste	1	3

3.8	Ons het vir jou gewag	1	2
3.9	geskree	1	2
3.10	Wie wag vir ons?	1	3
3.11.1	olifantbul	1	3
SUBTOTAAL:		11	

VRAAG 4: STROKIESPRENT

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	VLAK
4.1	<ul style="list-style-type: none"> • A • Staan met sy vuis in die lug 	1	5
4.2	Jy sal by Trent kuier	1	2
4.3	Sy gee my vroeë slaapyd.	1	3
4.4	Haar beveel	1	4
4.5	Laat	1	3
4.6	matjie	1	2
4.7	ongelukkig	1	4
SUBTOTAAL:		7	

VRAAG 5.1: LEESSTUK

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	VLAK
5.1.1	meeste	1	3
5.1.2	groepe	1	3
5.1.3	Nefies nefie	1	3

5.1.4	Nie ons nie	1	3
5.1.5	vir	1	3
5.1.6	dertien	1	3
5.1.7	nuwe	1	2
5.1.8	splinternuut	1	1
5.1.9	plekkie	1	
5.1.10	Laaste gebore lank na ander kinders	1	5
5.1.11	Ons het ook teruggekom met stories, maar ander stories	1	3
5.1.12	i – C (pa en ma) ii –D (ooms. Tantes, oumas, oupas, niggies) iii – A (broer) iv - koud	4	4
5.1.13	storie	1	3
5.1.14	Ons was baie opgewonde oor die renoster wat ons sou sien	1	4
5.1.15	winter	1	5
SUBTOTAAL:		18	

VRAAG 5.2: PRENT

VRAAG	ASSESERINGRIGLYNE	PUNT	VLAK
5.2.1	almal	1	4
5.2.2	Nie bly	1	2
5.2.3	voël	1	2
SUBTOTAAL:		3	
TOTAAL AFDELING C:		40	

AFDELING D: LETTERKUNDE

BLADSAK – Lucas Malan**VRAAG 6****VERHAAL A: “Koning Leeu se geskenke” – Pieter W. Grobbelaar (20)**

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	VLAK
6.1	Koning Leeu	1	1
6.2	Hulle was bang dat Leeu hulle gaan opvreet	2	1
6.3	• D (HORINGS)	1	3
6.4	Heuning en melk	2	1
6.5	kameelperd	1	3
6.6	6.6.1 -C (kolletjiespak) 6.6.2 - D (lang neus) 6.6.3 – B (horings op die neus) 6.6.4 – A (slagtande)	4	3
6.7	Boesman	1	2
6.8	• A • Jakkals • (Enige EEN)	1	3
6.9	• Leeu se vrou (nie padda nie) • (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1	3
6.10	• Hy wou wys dat hy 'n goeie koning is.	1	3
6.11	• By boer	1	3
6.12	• Spogpak Vleishorings Lang nek Lang bene (enige TWEE)	2	3
6.13	• Goeie koning want • hy hou partytjie vir sy diere		

	<ul style="list-style-type: none"> • hy gee hulle geskenke • hy het hulle nie opgeëet tydens die partytjie nie <ul style="list-style-type: none"> • Slegte koning want <ul style="list-style-type: none"> • hy is kort van draad • hy gee nie om wie kry watter geskenke nie • hy eet sy onderdane as hy nie partytjie hou nie • hy gee slegte geskenke vir party diere 	2	5
	(Enige soortgelyke antwoorde)		
		[20]	

VERHAAL B: “Wie is die erfgenaam” – Julia Mabale

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	VLAK
6.14	Hulle het baie veekrale met baie beeste, bokke, skape, donkies en hoenders	2	2
6.15	<ul style="list-style-type: none"> • Rrathabo en Mmathabo 	2	2
6.16	Op die vendusie	1	2
6.17	6.17.1 Thabang 6.17.2 koningin 6.17.3 Belegang	1 1 1	3 3 3
6.18.1	<ul style="list-style-type: none"> • B • dood aan malaria (Enige EEN) 	1	3
6.18.2	<ul style="list-style-type: none"> • A • naam van die stam (Enige EEN) 	1	3
6.18.3	<ul style="list-style-type: none"> • C • Stry oor wie is die jongste (Enige EEN) 	1	3

6.18.4	<ul style="list-style-type: none"> • D • Punda Maria • (Enige EEN) 	1	3
6.19	<ul style="list-style-type: none"> • Daar was droogte in die land 	2	3
6.20	<ul style="list-style-type: none"> • C • Goudmyne (Enige EEN) 	1	4
6.21	4	1	3
6.22	10	1	3
6.23	<ul style="list-style-type: none"> • Daar was niks meer om te erf nie. 	1	4
6.24	<ul style="list-style-type: none"> • Geld is nie belangrik nie • Familie is belangriker as geld • Jy moet lief wees vir jou familie (Enige korrekte antwoord) 	1	6
		[20]	
	TOTAAL AFDELING D	[40]	
	GROOT TOTAAL	120	

